

sicuagaz. Berarizco arduria biar da euqui esnedun beyacaz, neurriyan emoten jaquela jateco otza, supituan baric, macaldu ta betecadaric eguin ez daguiyen. Egunez larran edo landetan dagozan ganaduac, cortaratu biar dira gaubez. Izcuai ez quendu ain laster titiya.

ORRILLA

Luguintzariya

Linazi, calamu, serbagorri, luzagar ta artuaren erein asquen aldi ta landaratzia. Aziteguiyetan erne diran aza, sarbagorri fin ta arbichuen landara samurrac euren arloetan birlandu. Lecu epeletan asten da pagach, alfalfa ta beste irucoch mueta guztien epai aldiya.

Jorratu il onetan arbi-buru landarac, batez bere sustrai bisartzua dauquen landarac, esateraco: sarbagorriyac, azac, artua ta luzagarrrac.

Baso, larra ta bereziyac

Bota edo inauzico diran sutgazac amaitu marquetiagaz.

Matzduyac

Jorratu ta escubaratu matzduyac, ta leiric edo inuntz otzic eguin badai, ein erreturac or emen, or emen, eguzquiyaren arteyeran, galdu ez daguiyan leyac matzaren loria.

Ortuariya

Ortuariyaren azi ereintia, ta epail ta jorraillian ereindaco landarac arlor a birlandu biar dira. Jorratu indiya baba gorri ta zuriyac, ta idarrac.

Ganaduac

Emon ganaduai gueituaz berdian jaten.

BAGUILLA

Luguintzariya

Uda goyenaco laborietaco guertau biar dira lurrac. Era onetan zarri-zarri jorratu biar dira laboria daguen soluac. Loratu orduco irucocha (1), ein lenengo epai aldiya. Ebaten dira lino bedarrac. Egoi aldian, au da gastelan asten da gal ebaguitia.

Landac

Erdi loratuta dagoanian, ta ez gueruago eiten da irucoch mueta guztiyen epai aldiya.

Matzduyac

Jorratu, escubaratu ta arrotuten da lurra. Il onetan sulfatau biar da matza, *oidium mildeu* ta *blak-*

(1) Irucocha da iru orrico bedarrac, pagacha, secula bedarra, etc.

rot derichen plagac galdu ez daguiyen; ta guero bere sumetan bada gorreñ apur bat, barriro bere bai.

Ortuariya

Il onentan zarri jorratu biar dira ortuco arluac.

Ganaduac

Berde utza emon ganaduai jaten.

GARAGARRILLA

Luguintzariya

Ebagui gariya, ta jo edo ureuldu baño lenago autu biar dira gari bururie onenac, urrengo erein alderaco, ta gari buruaz ein biar da, arto buruaz eiten dana, ebagui punta biyac, ta erdico garaun ederra gorde, urrengo erein orduraco. Gariya urculdu edo jota guero, nai soluan metac dagozala, solua ondo garbitu biar da areaz; areatu pare bat bidar, ta ortz artian batzen diran bedar, gari zuztar ta lastoacaz ein erreturac, barriz bedar ziquin onec ez bota cortara, ziquindu edo galdu ez daguiyan bertaco satza; burdiñeratu guero zarri zubilla jo arteraño, gari sustar guztiyac quendu ta lau-lau ta samur samur ipiñi arte solua.—Batzen da baba baltz ta liñua. Jorratu artuac.

Landac

Il onen asqueneruntz bigarren epai aldiya; lecu beruetan zarri erregau.

Matzduya

Jorratu matzduya, ta ezarri azufria gorrindu ez dedin.

Ortuariya ta ganaduac

Ortuan aurreco illeco zereguiñac, ta berdiaz guizenduico ganauac saldu.

AGORRA EDO AGOSTUA

Luguintzariya

Gariya urculdu edo jota guero, solua bedar char ta suztar bagarie ondo garbi edo guiyatu ipini biar da; ondoren goldatu ta sastu, arbi, secula bedar ta onen antzeraco irucochac erein biar diran soluac. Jorratu artuac.

Baso, larra ta bereziyac

Urrengo sugatz landarac ipini aldiraco ein suluac edo sacontzac.

Landac

Erbesteco *illero urte barruan ein biar diran luguin biarren escu-liburuac*, esan arren, secula bedar, pagach alfalfa ta onen antzeco irucochac, ez daucala iru epai aldi baño, dacuzgu Euskal-erriyan, uria

bustiya bada, ta uda goyena ona, daucazala sei epai aldiraño.

Matzduya

Matz batu aldiraco garbitu upalecuac, upa, upel, barrica, trinca ta beste tresnac bere bai.

Ortuariya

Neguraco ortu ariyaren azi ereintia; aza ta coliflorac quimau ta birlandu arloetan. Oranche da era ona mentetaco macatz ta udaco zagar ta ainbat fruta arbol mueta.

Ganaduac

Emon guraña berde echeco aziendiari.

IRAILLA

Luguintzariya

Il onetan diñue erbesteco «*Illero urte barruan eguin biar diran luguin biarren escu-liburuac*» secula bedar, pagach ta beste irucoch mueten azquen epai aldiya; baña dacuzgu Euskal erriyan, uria bada bustiya ta uda goyena ona, bedar mueta orrec dauquela sei epai aldi. Il onetan orain artua dagan solua, ta bardin patatia daguana, guero zemendiyan erein gura bada gariya, jorratu biar dira ondo, quendu muguiti ta azquiyac, garbitu ondo solua, artzeco

guero garbi garbi ta ederra. Il onetan asten da artua, baba gorri, zuri ta patata beranducua batzen. Oranche asi biar da guiyetan guero gari, garagar ta neguco olua ereingo diran soluac. Sastu ta abonau bere bai. Birlandututen da coliflor ta aza landarac, aurretie ondo guertauta daguan arlora. Coliflor ta aza landarac, ez dabe euqui biar bost orritie gora, ta bost orri onec izan daitezala guriyac ta galantac. Badauca landariac bost orri baño gueiyaco, cochillo zorrotz bategaz, ebaten jacaz. Birlandu orduco, badauca zustraiyan enor edo garirie, cuchillochu bategaz ebaten jacaz, edo quentzen jaca.

Matzduya

Matz batu ta legamiatu eraguiteco ardurac—Upatic igaro ardaua upel edo barricara, otzituta daguanian. Trincatu beña.

Ortuariya

Erein ta birlandu aza, uraza edo lechuga ta oster zuri edo escarolac.

Ganaduac

Irucoch igarra, arbi buru edo sarba gorriyac nastauta emon jaten echeco aziendiari.

URRIYA

Luguintzariya

Jarraitu il onetan jorratzen soluac, ta quentzen bedar charrac, au da, muguiti ta aesquiyac-Guertau lurrac guero gariya ta neguco olua ereinteco; amaitu batzez luzagar edo patata ta artoa, asten dala sarbagorri edo erremolachiaz. Echeratu sarbagorri buruac neguraco; baña zarritan zimeldu oi diran leguez eche barruan, onduen da, idiaz edo galzuaz ondo estalduta campoan, baña eche ondoan, euquitia.

Oi dabe batzuc, burdiñeratu lurra ta azaletic il onetan gariya ereintia, baña jaquizue, guisa onetan gariya urriyan ereinten dabenac urri artuco dabela gariya.

Baso larra ta bereziyac

Frutu arbolen lenengo erein aldiya aziteguiyetan edo minteguiyan. Oranche batu biar dira basa macatzac guero mentetaco. Sugatz edo arbolac bota diran lecuetan eiñ suluac edo sacontzac, eria danian guero barriyac jarteco.—Ganaduac bazcatzen ez dabenian basuan, asi leiteque, basuac saztuten, edo abono quimicuac ezarten, au da, *superfostua* edo *escoria tomas*, ta onen ondoren burdiñeratu ondo, ta puzcat, erdi-raño leguez azten danian epai aldi bat emon.

Matzduya

Amaituten da matz batzia.—Garbitu trinca ta ardaua eguiteco beste trezna guztiyac. Idigui upa lecuā, axetu dedin ta quendu dedin bertaco uxaña.

Ortuariya

Batu gabonetaco madari, zagar, inchaur ta castañac—Estalpian ipiñi pilluan sagardua eiteco zagarrac—Uda barriraco erein aza azi, brocul azi ta lechuga aziya.

Ganaduac

Emon echeco aziendiari neguco jatecuā. Ganaduai emon biar jaque biar guichi daucanian jateco macalla. baña ugari; biar asco dauquenian indartzua ta ugari.

ZEMENDIYA

Luguintzariya

Ondo da ta alan barren-barrenetic itunduten deutzubet, soluac layatuten asi baño leenago, zabaldu daguizubela *superfosfatua*, ta cortaco satza, ta andic egun batzubetara layatu edo goldatu, ta egun atan edo biyaramunian erein. Il onetan ereiten dira baita bere garagar ta olua. Aurrerago batu ezpada sarbagorriya ta gastaña, oranche amaitu biar da batzez. Arto urcultzea.

Landac

Il onetan ein biar dira ubideac.

Baso, larra ta bereziyac

Sastu ezpadira igaro dan illian, sastu il onetan baso ta larrac.

Matzduyac

Iñauzi matzduyac.—Asmau bada matz dui barriren bat eitia, achortu ondo lurrac. Aurreraco urtian euqui badabe gorreña landarac *carbono sulfurogaz* sulfurau.

Ortuariya

Landarac otzari apartetaco ein lastozco estalpechuac. Estaldu otzac galdu leiquezan landarac—Quiniau macatzac.

Ganaduac

Bedar sicuaz nastaurico arbi buruac edo sarbago-
rri buruac emon jaten aberiai. Echeratu basora baz-
catzen botaico aberiac.

ABENDUA

Luguintzariya

Il onetan ein biar dira urteco contuac ta inbentariyua—Ubideac eguin edo garbitu biar dira; igaro dan illeco zereguiñac, dira il onecuac bere.

Baso, larra ta bereziyac

Igaro dan illeco lanac, il onetan bere.

Landac

Ein ur artuerac ta idigui urteyerac, eguinic ubideac, urac eyatu daitezcan, landia sanetaco.

Matzduyac

Jarraitzen dabe inauziyac; ezarri matzai sulfato de cobre, lechadia bere bai abarrai.

CONTUAC

Echeco buru eguiten dabenac, euqui biar dau berrarizco arduria, echeco sartu urtenac, edo artu emonac contu andiyaz eruategi, bestelan laster icusi lei echia, gautic goizera carmenauta. Alan bada, lu-

guñac, ardura andiyaz eruan eguizube egunero, zer artu ta emun dozuben; illaren azquenian, illa guztia eguizube; ta guero abenduan errez ataraco dozu, urte guztiyan zer artu dozuben, zer gueratzen jatzuben echian, ta guisa onetan jaquingo dozue, zergaldu edo irabazi dan.

Echia suzen ta artez ibilico bada, eche guztietan ein biar contuac dira onec.

A. M. D. G.











